

281
188
588

II. évfolyam. Pozsony, 1900. január 15. 1. szám.

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA:
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

BALASSA-GYARMAT
R-GYARMATI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

TARTALOM.

Ketten egy fedél alatt. (Képünkhöz)	Sz. F. I.
A XXIII. Zsoltár	Szabolcska Mihály.
Vizkeresztí történetek	Dr. Masznyik Endre.
Öregasszony sorsa (Elbeszélés)	Farkas Mihályué.
A mocsár (Példázat)	Albert József.
Hamis jelszavak	Raffay Sándor.
Az egyházi élet köréből	

Az igen tisztelt lelkész, vallástanár és tanító urakat bizalommal kérjük, legyenek szívesek

a „JÓ PÁSZTOR“-t

t. híveik és tanítványaik közt terjeszteni. Hét előfizető után tiszteletpéldányt adunk.

Mutatványszámokkal kívánatra készséggel szolgál a kiadóhivatal: **B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaság.**

II. évfolyam.

Pozsony, 1900. január 15.

1. szám.

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA:
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

Ime, ajtód előtt állok és zörgetek.

BALASSA-GYARMAT
B.-GYARMATI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1900

Ketten egy fedél alatt.

(Képünkhöz.)

Lehetséges-e ez? Egy szívbe akard-e Jézust és a világot befogadni? Egy szeretettel szeretnéd Jézust és a világot bétakarni? Nem lehet. Kicsiny hajlék az és a takaró igen keskeny, kettőt be nem fedezhet. Elfeledd-e, a mit Jézus mond: *A ki e világot szereti, nincsen abban az Atyának szerelme.* (I. Ján. 2, 15. v.) Jakab is hasonlóképen szól: *Avagy nem tudjátok-e, hogy a világnak barátsága gyűlölséges Isten előtt? Ha valaki azért e világnak barátja akar lenni, az Istennek ellenségévé lesz.* (Jakab 4, 4. v.) Ilyen jutalmat ad e világ az ő barátinak. Isten ellenségeivé teszi őket. Vajjon vihetnek-e téged a te lábaid a hegyre fel s egyszersmind a hegyről alá? Semmiképen nem. Egyik szeretet ellensége a másiknak s az erősebb a gyengébbet kiúzi a fedél alól. Ha Jézust szereted, a világot gyűlölnöd kell; ha a világot szereted, Jézust gyűlölnöd. A folyóvíznek ereje, ha sok ágra szakadozik, meggyengül, végre teljesen kiszárad. Azonképpen a szeretet is, ha sokféle dolog felé fordul, elbágyad s végre teljességgel elmúlik. A hol a szeretet elenyészik, ott a gyűlölség kezdődik. Világ, a te szerelmed azt kívánja, hogy az én Jézusomat ne szeressem. Távolságra legyen! Inkább tőled szakadok el, sem hogy az én Megváltómat gyűlöljem.

Néha ketten is ellaknak egy fedél alatt, de a lakótársaknak egyetértőknek kell lenniök. De Jézus és e világ nem egyez meg egymással. A világ kevély, Jézus alázatos. A világ telhetetlen, lelkedet, mindenedet kívánja, Jézus nem kér semmit, sőt önmagát adja a te lelkedért. A világ örül és Jézus sír. Valamelyiket kell az embernek választania. A világgal tartasz-e te? Én Jézust választom. Az ő szegénysége kedvesebb nékem, mint

e világnak pompázó gazdagsága; az ő alázatossága drágább, mint e világnak hiú dicsősége. A világ nem szeret engem, miért szeressem én e világot? Csak háborúságot szerez közöttem és az én Jézusom között, minek kívánjam? Világ, nem kellesz nékem, távozz az én hajlékomból. Egyedül Jézusé az én szívem. Jőjj be Istennek áldott fia, mit állasz kinn az én ajtóm előtt? Ime én néked házat készítettem az én szívemben. Jőjj be hozzám, szentelj meg engemet s áldd meg ez esztendőőt, a mit nevedben kezdek meg. Ámen!

Sz. F. J.

A XXIII. zsoltár.

Az Úr énnékem őriző pásztorom,
Azért semmiben meg nem fogyatkozom.
Gyönyörű szép kies mezőn legeltet,
Édes vizek folyásinál ad enyhet.
Lelkem nyugalmán őrt áll szent nevével
És engem igaz ösvényen vezérel.

Ha száz halálnak törne rám hatalma,
Vagy a gonosznak minden birodalma,
Én akkor is mosolyogva állnék meg,
Mert akkor is, ott is tudnám, ki véd meg
Vessződnek ott is látnám biztatását,
Pásztorbotodnak fölém hajolását.

Rád ismerek én mindenben, Uramra,
Erőddel engem juttatsz diadalra;
Asztalt teritsz, ha fenyeget az ellen,
S teljes pohár áll mindig jobb kezeden.
Azt is tudom, még messze a halálig
Házad szerelme táplál még sokáig.

Vízkereszti történetek.

— Felolvastatott szerdán 1900. jan. 6. —

Mikor én egy ilyen kis gyülekezet körébe lépek s szóra nyitom meg ajkamat, — mindig úgy érzem, mintha *otthon* volnék.

Otthon, — abban a tiszamenti falucskában, a hol nevedtem, hol Isten ígését először hirdettem s honnét, — hisz az embernek szándékát boldog Isten bírja — elszakadtam ugyan, — de csak a lelkem felével. Másik fele oda gyökeredzett, — abból a talajból nem lehet azt sohasem kitépni.

De ilyenkor — mégis mintha *egész* lelkem volna! Sőt mintha nem is az én lelkem, hanem más valami csodás lélek szállana meg. És ragadna, — túl még a Tiszán is, messze-messze a szent földre. És ott sem állana meg velem, hanem e földről is, melynek minden hegye, völgye, síkja és porszeme áldott, hisz ott született nekünk a Megváltó, az Úr Jézus Krisztus, — mondom, mintha e földről is feljebb és feljebb egész az égig emelne! És mondana nékem titokzatos édes szent dolgokat — e mai szent ünnepről.

Álom, varázslat ez vagy igaz valóság?

Én nem tudom, — az Isten tudja.

Egyet tudok csak, hogy a mit a lélek nekem beszél, — azt nem szabad elhallgatnom. Azért, hogy ha figyelmesen meghallgatok — elmondom néktek a Lélek beszédét, három vízkereszti történetben.

De mielőtt, sorra előszedném őket, előbb egy kis kerülőt kell tennem.

E mai szent ünnep nevezetjével volna egy kis bajunk.

Én ugyan *Vízkeresztnek* mondtam, mert hát mi felénk — s úgy látom itt nálatok is így hívják.

Hanem nem mindég és mindenütt hitták volt ám így. Én a régi írásokat lapozgatva, úgy találtam, hogy ezt a mi ünnepünket eredetileg «Epiphaniá»-nak vagyis Krisztus Urunk megjelenése ünnepének nevezték (Tit. 2, 11, 3, 4.) s hogy azt eleintén csak is a keleti vagyis az úgynevezett görög katolikus egyház ünnepelte s tulajdonkép, — mint hogy náluk addig a Karácsonyról semmit sem tudtak, azzal kezdték meg, mint első ünneppel a keresztyén ünnepek sorát.

Érdekes a nyitja is ennek a dolognak.

A keleti egyházban közös általános meggyőződés volt, hogy Jézus Krisztus az embereknek valójában nem születésekor, hanem a Jordán vizében való megkeresztelkedésekor jelent meg. Kereszt-

sége volt tehát az ő igazi megjelenése. Épen azért Epiphania ünnepén emlékeztek meg, de csak úgy melleleg, születéséről is. S így maradt ez náluk egész a IV-ik század 2-ik feléig. Ekkor aztán úgy történt a dolog, hogy a keleti egyháztól a nyugati vagyis a római egyház átvette az Epiphania azaz Vízkereszt ünnepét, a keleti egyház pedig a nyugati vagyis római egyháztól a Karácsony ünnepét, mert itt meg viszont a IV-ik század 2-ik feléig csakis a Karácsonyt ünnepelték.

Hanem a nyugati egyházban ünnepünk már nevet változtatott. Minthogy ugyanis a latin keresztyének Krisztus Urunk sajátképi megjelenésének az ő születését tartották és a karácsonyt ünnepelték meg, — egyet fordítottak a dologon s az Epiphaniát úgy értelmezték, mint Krisztus megjelenését a pogányok számára s mert erre az Írásban a napkeleti bölcsekről szóló történetben hamarosan alapot is találtak, — az Epiphaniából vagyis Vízkeresztből csináltak *Három királyok ünnepét*.

Hogy azután a bölcsekből meg hogy lettek királyok és épen három királyok, hát majd azt is azonnal meglátjuk, mert — ez már nem az én kis kerülőmhöz, hanem a Lélek mondta első vagyis a *hajdani történethez* kapcsolódik.

Tehát íme itt van.

I. A hajdani történet.

Ki ne ismerné azt a szép és kedves elbeszélést?

A Lélek azt Írásban is elmondotta, (Mát. 2, 1—12.) Ti is hallottátok. Elmondom én is rövidre fogva.

Úgy volt az, hogy mikor a kis Jézus Bethlehemben megszületett, napkeletről bölcsek jövének Jeruzsálembé. És mondanak: Hol vagyon a zsidóknak királyok? Mert láttuk az ő csillagát napkeleten és jöttünk, hogy neki tisztességet tegyünk. Mikor pedig ezt Heródes király meghallotta volna, igen megháborodék és egybegyűjté az összes papi fejedelmeket és írástudókat, hogy megtudakolná azoktól hol kellene a Krisztusnak születni.

Azok pedig azt mondták neki: Juda városában, Bethlehemben, mert úgy vagyon megírva.

Akkor Heródes titkon hívatván bölcseket, pontosan megtudakolta tőlük, mikor jelent meg nekik a csillag? És mikor elbocsátotta volt őket, lelkükre kötötte, hogyha megtalálják a gyermeket, adják neki is tudtára, hogy elmenne ő is és tisztességet tenne neki.

A bölcsek útra is keltek és íme a csillag, melyet láttak nap-

keleten, előttük megy vala, míglen jutua és megállna ama hely felett, a hol a gyermek volt.

És mikor látták volna a csillagot, igen nagyon megörvendezének. És bemenvén a házba, megtalálták a gyermeket Máriával, az ő anyjával és leborulván tisztességet tőnek neki, és az ő kincsüket előhozván adának neki ajándékokat, aranyat, tömjént és mirhát.

Ámde Isten álomban megparancsolta nekik, hogy Herodeshez vissza ne menjenek. S így ők más úton tértek vissza hazájukba.

Eddig van, — az az valamivel még tovább is, de ezt már a történethez mások, a római egyház toldotta, mert hát ez azt nem tartotta elég világosnak és teljesnek a maga számára.

Először is — nagyon határozatlan beszédnek tartotta, hogy az Írás csak úgy egész általánosságban «bölcsekről» beszél. Hát gondolta, ez így nem maradhat. A fődolog nem az, hogy «bölcsek» jövének, hanem az, hogy hányan voltak?

Nos, kisütötték először is, hogy 15-en, mert hát Izraelnek is 12 törzse s Jézusnak 12 tanítványa volt, aztán, hogy 15-en, de, hogy miért épen ennyien? azt már nem mondották meg. Bizonyos azonban, hogy Nagy Leo pápa a 12-őt is, meg a 15-öt is igen sokallotta, és egyszer s mindenkorra eldöntötte, hogy biz azok csak is hárman voltak, mert hát egyik sem jöhetett csak úgy üres kézzel, már pedig, ha mindenik hozott valamit, akkor csak hárman lehettek, az egyik az aranyos, a másik a tömjénes, a harmadik a mirhás.

Aztán szóba hozták a sorukat és állapotukat is. Először híven az eredeti nevükhöz, szintén egész általánosságban magasoknak azaz bölcseknek, majd csillagvizsgáló tudós embereknek, majd varázslóknak tartották őket. Később azonban sokkal magasabb rangba sorozták embereinket, mert hát — úgymond — a kik arannyal, tömjénnel és mirhával indulnak útra, azok a fajta közönséges könyvmolyok s bűvészek még se lehetnek. Királyi ajándék csak királyoktól telik. Kisütötték tehát, hogy azok a napkeleti bölcsek tulajdonkép királyok valának. És erre az írásban is találtak volt bizonyosságot. Ezs. könyve 60. f. 6. versében és a 72. Zsolt. 10. versében olvassuk: «Tazsisnak és a szigeteknek királyai ajándékokat hozzanak; a sebaiak meg aranyat és tömjént.»

Aztán a három királyok nevét is firtatták. S hogy hogy nem lassanként annyi sokfélekép keresztelték volt el őket, hogy jóformán azt se tudták, hogy melyik névre hallgassanak is hát. Az egyik szerint ugyanis valának ők: Gáspár, Menyhért és Boldizsár; a másik szerint: Apellus, Amerus és Damaskus; a harmadik szerint: Magalah, Galgalath és Saracin; a negyedik szerint: Asor, Sator és Peratoras.

Végre is aztán a legelsőbb mondott Gáspár, Menyhért és Boldizsár nevekben állapodtak meg s innét, hogy a róm. katolikus papok itt ott még ma is, hogy ha a három királyok napján egy s más hívüknek hajlékába lépnek, három G. M. és B. betűk, keresztet, s az év számát írják krétával az ajtófélfára s a nép szentül hiszi, hogy az a három betű, no meg a szentelt víz megvédelmezi őket minden bajtól és veszedelemtől.

De mégis legjobban jártak a milánói hívek. Ők nemcsak azt a három betűt s a szentelt vizet, hanem a három királyok 1162-ben feltalált holttetemét is megkapták. Az igaz, nem soká örülhettek a szent ereklyének, mert I. Frigyes császár elvette tőlük és oda adta a kölni érseknek s így ma a kölni híres dom templomban őrizik a három királyokat.

Így lett — az Írás napkeleti bölcsekről szóló hajdani kedves és szép történetéből — puszta szóhagyomány, betű és csontváz imádás.

A római kath. egyházban ama bölcsek — csak voltak!

Mesét mondanak róluk, azt meg is hallgatják szívesen, aztán napirendre térnek dolguk felett.

S ugyanott letűnt az ő csillaguk is. Nem tekint fel arra náluk soha senki és nem is indul meg utána.

Legfeljebb — az úgymondott bethlehemesek űznek bohó játékot a bölcsek csillagával járva házról-házra a Három Királyok szent napján.

Hát mi — nem követjük őket, hanem a nagy reformációnak szelleméhez híven visszatérünk a mesék világából az Írás egyszerű s fenséges kis történetéhez és keressük abban a *való igazságot*, keressük a hajdaniban az *örök történetet*.

II. Az örök történet.

Ha nem ismernétek, — erre is reá vezetlek.

Úgy volt az, a hogy az Írásban az a Lélek elmoudotta.

Úgy volt az, hogy sűrű sötét éj borúlt az egész világra, — különösen a pogány népekre.

De azért e rettenetes sötétségben ők is fel-fel tekintettek a rájuk boruló égre. És kerestek egy-egy világító pontot, hogy utána eligazodnának. Szívük vágyva vágyott az élet legfőbb java: a valóság örök igazságára, miként a szomjúhozó szarvas a híves patakra.

És az élet igazságának világosságát, — az élet útján lábaiknak szövétnekét ők csak onnét felüről lesték és várták.

Mert tudták, érezték, hogy — onnét a magasból száll alá

minden fénysugár. Komor felhők mögött ott tündöklük a nap, a vak éjszakában ott ragyognak fel a fényes csillagok.

De csak legjobbjaik, — a bölcsék figyelték meg, vették észre a nagy sötétségben, a végtelen szellemi tudatlanságban azt az egyetlen csillagot, mely a népek üdvössége egén egyszerre feltűnt volt: a *Jákob csillagát*. Mert úgy volt eleve megjövendőlvé, hogy az «a pogány népeknek is megvilágosíttatásokra való világosság» lésson. E csillagról mondotta volt Bileam (IV. Móz. 24, 17): «Látom, de nem most, szemlélen, de nem közelben: csillag tűnik fel Jákobból!

És hogy feltűnt, hogy a Jézus megszületett Bethlehemben, e csillagot a pogány népeknek bölcsői észre is vették, hiszen — épen csillagvizsgálat volt az ő mesterségük. A vallás, az ég titkát, dicsőségét és bölcseségét csakis ők kutatták.

S hogy meglátták a csillagot, — az idők teljességében megjelent örök isteni igazság kiragyogott fényét, el is indultak utána és hosszas kutatás és bolyongás után a zsidóság szent könyveinek, az Írásnak útmutatásait követve — eljutottak ama helyre, a hol a gyermek volt, kiben a zsidónak s pogánynak, igen az egész világnak Üdvözítője született meg. Megtalálták ők is, a ki ezt mondá magáról: Én vagyok az út, az igazság és az élet! Én a világ világossága!

Mert ama keleti csillag ott felette állt meg. Ott a Krisztusban lőn számukra is világosság.

Épen azért — bementek a házba és a mijők csak volt: kincseiket mind lábaihoz rakták. Igen, — oda rakták, hogy ama minden ő kincsüknél, az arany, tömjén és mirhával is többet érő egyetlen egy drága kincset, szívük üdvösségét, a menyországot nyerjék meg helyettük.

Mert csak a ki le tud a földről mondani, az nyerheti meg az eget. S ez ebben a kedves, szép kis történetben az örök történet, az isteni igazság.

Légy bármely bölcs, bármely tudós, légy bármely hatalmas, bármely gazdag, — ha Jákob csillagát nem keresed, ha az Írás útmutatását megvetve utána nem indulsz, a helyre soha el nem juthatsz, a hol örök üdvösséged vagyon.

S ha a helyre eljutnál is, a hol ama csillag megállt, — de saját bölcseséged, tudományod, hatalmad és gazdagságod le nem rakod Jézus Krisztusod lábainál, hogy ő nála s benne keresd az isteni bölcseséget, tudományt, erőt javakat, úgy — az egy szükség dolgot, lelked üdvösségét, örök boldogságát soha meg nem nyered.

Nekünk önmagunkat s mindenünket neki kell átadnunk, hogy — ő magát nekünk általadja.

Oh boldog, ki neki teszen szívességet.

Boldog, kinek szíve sötét éjében gyúl ki az isteni igazság fénye, kinek keble leszen az a ház, a hol a kis Jézus megszületik, s a mely felett ott ragyog az üdvösség örök életre fénylő csillaga.

Az, ha beborúl is ez az ég felette, — mennyet, lelki békét, vígaszt, örömet, és reménységet hordoz önmagában!

De — miért beszélek én örök történetről a hajdani történetben?

Azért kedves atyámfiai, mert a mi egykor, az történik mindég, az történik most is e mai Vízkereszti napon is — mi velünk.

Igen örök történet a Vízkereszt története, mert az ma is ismétlődik.

Hallgassátok meg hát végezetül a mostani történetet is.

III. A mostani történet.

Mi, kik itten a ti kedves körötökben megjelentünk, nem jöttünk ugyan napkeletről, hanem napnyugatról, — de mint ama napkeleti bölcsek, ott az ország határszélén mi is foglalkozunk csillagvizsgálással.

Ámde a figyelmünket nem a természet, hanem a szellem, a lelki élet egére fordítjuk s ott is nem mindenik apró cseprő csillagocskát, hanem azt az egyetlen, azt a tündöklő hajnali csillagot vizsgáljuk, a melynek fényéhez, ragyogásához nincsen más hozzáfogható.

És látjátok — épen mikor a ti szíves meghívástok mi hozzánk érkezett, a boldog karácsonyi szent ünnep estéjén az a csillag nekünk is megjelent.

És meg is indúltunk utána — a hívő szív üdvösségek érzésivel.

És követtük erre felé, míglen megálltunk eme hely felett, a kis Bethlehemben, a hol a kis Jézus a ti megtartótok és üdvözítőtok újra megszületett.

És bejöttünk e szent házba — hogy saját emberi bölcseségünk-ről és tudományunkról, melyet boldogsággá tesz az Isten a maga bölcseségével és tudományával, a Keresztnek beszédével, lemondva tisztességet tegyünk az ő egyszülött fiának.

De jajj — úgy érezzük, hogy mi még azoknál a napkeleti bölcseknél is sokkal szegényebbek vagyunk.

Nincsen nekünk se aranyunk, se tömjénünk, nincsen még mirhánk sem! Nincsen nekünk más egyebünk, csak sok és nagy bűnünk.

És mégis betértünk.

Betértünk, hogy ti véletek együtt bűneinknek terhet rakjuk

Annak lábaihoz, a ki elvette a világ bűnét és -- azért cserébe adta igazságát.

Mert — halljuk biztatói igéit: Jöjjetek én hozzám, kik meg vagytok terhelve és megfáradtatok és én megnyugasztalak titeket!

Halljuk az édes égi szózatot: Bízzál fiam, bízzál leányom! meg vagynak bocsátva a te bűneid!

S hívő lelkünk teljes erejével megragadjuk ezt a kis gyermeket és el sem is bocsátjuk, míg meg nem áld minket!

Igen, mi nélküle jöttünk, de vele akarunk távozni.

És vele maradni — árnyékában megpihenni mindörökkön.

Ez lesz — a Vízkereszt Keresztsége rajtunk, — örök történetének élete mi bennünk.

Ez lesz az áldás, melyet ti tőletek haza visszünk szíveinkben napkeletről napnyugatra e kedves nap felejthetetlen szép emlékével.

DR. MASZNYIK ENDRE.

Öreg asszony sorsa.

Sokszor hallottam a példabeszédet: «Könnyebben eltart egy apa tíz gyermeket, mint tíz gyermek egy apát.» Merész túlzásnak tartottam mindig, mígnem a nép között élve, sok alkalman volt meggyőződni annak igazságáról.

Az a kis történet is, a mit elmondandó vagyok — szomorú valóság.

* * *

Az imént gördült be a lelkész kocsija a tehetős parasztgazda udvarára. Ő maga már belépett a házba, de az egyházi most kászolódik le a kocsis-ülésből, óvatosan tartva kezében a fehér kendőbe göngyölt kelyhet s az Úr-vacsorájának egyéb kellékeit.

Szomorú ház ez nagyon! Egy kicsinyke élet ébredt itt ma a kellő nappal, de az édes anyáé kialuvófélben — fiatalon, boldogan, meghalni oly nehéz — az Úrnak végzései beláthatatlanok.

Kevéssel utánunk egy elkényszeredett anyóka vánszorog be a kapun, kopott nagykendője alatt mintha valamit szorongatna. Agyonfoltozott ruhájában, sápadt, beesett arczával, maga a megtestesült nyomorúság.

Vissza-visszatekint, mintha rosszban járna, majd végiglopózik a ház mentén, s az udvaron leül egy kidült száraz fatörzsre, mit a gazda talán kútágasnak szánt, s hogy majd megfaragják, oda készített.

Fázósan gubbaszkodik ott, pedig az őszi nap melegen ontja rá sugarait; feje fölött lármás fecskesereg csapong, azok röptét kíséri szomorú tekintettel. Talán ő is, mint azok, elvágycsozik innét, melegebb vidékre, boldogabb hazába?

A szomorú szertartás ott benn véget ért, a lelkész ismét megjelenik a tornácson és vígasztaló szavakkal búcsúzik a házigazdától, ki őt lehorgasztott fejjel nyomon követi. Az öreg asszony pedig ezalatt észrevétlen közeledett hozzájuk, s most hirtelen lehajol, hogy megcsókolja az egyház szolgájának kezét.

«Egy kis kérésem volna, tisztelendő uram.»

«Beszéljen jó asszony!»

«Négyszemközt szeretném csak megmondani.» Lassan haladnak egymásmellett hátréfelé a hosszú udvaron.

«Hogy hívják leányom? Nem emlékszem rá, hogy már láttam volna.»

«Özvegy Kaszás Péterné a nevem, és bizony nem láthatott még tisztelendő uram. Tavaszi szántáskor lesz még csak esztendeje, hogy közénk hozták, én pedig már évek óta nem tudok a templomba járni, mert a sallósi templom jó két órányira van ide gyalogszerrel. Ez az én legnagyobbik bánatom. Míg győztem erővel, el nem mulasztottam volna egyetlen vasárnapot se, s a szent beszéden, a mit ott halottam, elgondolkodtam egész héten át. De már két esztendeje, hogy ágynak estem, nagyon rossz a mellem és a lábaim se bírnak, most is csak azért czihelődtem fel, mert hírért vettem, hogy kihozták a tisztelendő uramat a szegény Kelemen Jánosné húgom-asszonyhoz.

«Ki a gondviselője?»

«Senki! Azaz hogy a fiam, meg a felesége. Igenis. Itt lakom azoknál, mindjárt a harangláb mellett, az alsó-szeren. De már jobb szeretnék künn a temetőben lakni. Minek is él az ilyen tehetetlen öreg, a kinek már senkise veheti hasznát, mikor körülötte a fiatalok rendre hullanak. A múlt héten igen rosszszul voltam, már reménykedtem, hogy eljő az én órám is, — csak az bántott, hogy nem élhettem még egyszer utoljára az Úr-vacsorájával.»

«De hát miért nem küldtek értem? Kijöttem volna szívesen.»

«Tetszik tudni, az ilyesmi pénzbe kerül. Nem a tisztelendő urat értem, tudom hogy a szegénytől nem fogad el semmitse, de a fuvaros, meg az egyházi járandósága. Hanem, ha talán most lenne olyan szíves a tisztelendő úr, hogy meggyóntatna az Isten nevében!»

«Helyesen van! Menjünk a lakására.»

Az öreg asszony ijedt, tiltó mozdulatot tett.

«Nem! Ne, a világerért se! Ott nem is tudják, hogy én most idejöttem, nem is készültek ilyen esetre. A fiam talán nem is szeretné, egy kicsit házsártos néha, pedig nem rossz ember ám. Csak pár lépés ide az iskola, talán odamennénk. A mester úr már kieresztette a gyerekeket. Van ám egy kis borom is az Úr-vacsorájához, a korcsmárosné adta szívességből. Tetszik tudni, mivel a fiam nem tudta, hogy mi szándékkal vagyok, hát nem is vehetett.» És a kopott nagykendő alul előkerült a rejtegetett tárgy, egy orvosságos üveg, benne valamelyes kis bor.

A lelkész megindultan intett jóváhagyást s az iskolaterem nem-sokára ünnepélyes szertartás színhelyévé lőn. A szegény, elgyötört lélek, lerakta bűnös terhét s oldott szárnyakkal immár útra készen állt.

Elgondolkozva ült a lelkész újra a kocsin, az öreg asszony magaviselete különösnek tűnt fel előtte, a fiút, ki annyi mentségre szorúl, gyanusnak találta s elhatározá, végére járni a dolognak.

A bőbeszédű fuvaros kérdés nélkül is elkezdte:

«Hát meggyónt az öreg Kaszás Péterné is! Hej, avval is jót tenne ám az Isten, ha elvenné, nem csodálom ha elkívánczik ez árnyékvilágból. Nincs annak, kérem, semmi becsülete a fia házánál, kivált mióta elbetegesedett. A kényes menyé még a szobában sem tűri meg, mert nem hallgathatja a köhécselését, ott fekszik a szegény egy hideg kamarában s ha a jó szomszédok utána nem látnának, elégszer még éhséget is szenvedne. Pedig jobb sorsot érdemelne. Nincs nálánál jóra valóbb asszony a falunkban, istenfélő, emberbecsülő, munkás volt mindig. Korán özvegyen maradt, de azért nem ment tönkre a kezén kis gazdasága s becsülettel fölnevelte négy ár-váját. Ezek ugyan rosszszul hálálják meg nagy hűségét. Egyik, igaz, meghalt még hajadonfejjel, de a másik férjhezment a városba valami vasúti bakterhez. Mondják jól megy a sorsa, kalapot visel, ténsaszszonynak hívhatja magát, de az anyjának nem küldene soha még egy silány keszkenőt se. Az egyik fia kertész a csaláni uraságnál, igaz, hogy többedmagával van, de nem is akart ám tudni a szegény édes anyja felől. Még törvényre is mentek, hogy ki tartsa el. Az urak azt határozták, hogy az Istvánnak lesz a kötelessége, annak nincs családja s különben is az övé lett az osztálykor a ház, a melyben most is lakik. Szegény Kaszás Péterné, bizony sok gondviselője van! Már legénykorában is duhaj, veszekedő természetű volt, mióta meg a katonaságtól megjött, valóságos Istenostora a falunak. Templom helyett a korcsmát látogatja s imádkozás helyett káromkodással kezdi a napot. A háznépével gonoszul bánik, mondják még kezét is emelt már az anyjára!

Másnap reggel egy tagbaszakadt férfi jelentkezett a lelkeszi irodában. Erősen dörzsölte szemeit tarka zsebkendőjével a mint jelenté:

«A szegény édes anyám, özvegy Kaszás Péterné meghalt az éj. Tessék szép beszédet tenni fölötte. Nem sajnálom a költséget, hogy a világ szájára ne kerüljek!»

«Most ugy-e nem sajnálod, de a míg élt, sajnáltad tőle a darab kenyeret! A világ ítéletétől félsz? Hát a saját lelkiismeretedtől nem tartasz-e? A drága temetéssel csak a saját hiúságodnak tömjénezel, de a világ szemét be nem kötöd, rég megalkotta az rólad ítéletét, hálátlan, rossz fia az édesanyádnak!»

«Rágalom az kérem, valami rosszakaróm mondhatta. Vagy talán ő maga panaszkodott? Olyan öreg nem tudja már mit beszél!»

«Ne vétezzél még többet! Ő nem vádolt, sőt téged mentegedett minden szavával és ezzel a hazugsággal jámbor lelkén járult még az Úr színe elé is. Én majd eltemetem őt tisztességgel, de kopersója mellett ne várd, hogy dícsérjelek, sőt rád fogok mutatni, mint a hálátlanság élő példaképe, a ki gonoszszal fizettél a jóért és várhatod az igazságos Isten büntetését!»

Vajha ezt mondhatnám, hogy a Kaszás Péterné esete csak kivétel, de fájdalom — egy a sok közül!

Élénken rokonszenvezek azokkal a kopott nagykeudőjű anyó-kákkal, kiket vasárnaponkint a templomba jönni látok, mert tudom, hogy sorsuk többé-kevésbé azonos. Keservesen átharczott élet után, sanyarú kegyelemkenyér. A szívük csupa szeretet, de a szeretetben vajmi kevés részük van. Ha már sok álmatlan éjszaka árán fölnevelték saját gyermekeiket tovaülnek az unokák bölcsője mellé, s türelmesen virrasztanak tovább, de jaj, az ő betegágyuk mellett ritkán örködik hűséges gondviselés. Testben és lélekben megtörve, mint megváltót, várják a halált.

Ha csak egy akad is olvasóim közül ki megszívleli az öreg asszonyok sorsát s a kialuvófélben levő élettől nem sajnál egy kis meleg szobát, meleg szeretetet, akkor ím ezt a történetet nem írtam meg hiába.

FARKAS MIHÁLYNÉ.

A mocsár.

(Példázat)

Élt hajdan egy nagy úr. Jóságá
Kiterjedt három-négy határba ;
Ha úgy hébe-hóba megnézte,
Bizony az este is künn érte.
Mondom, volt mibe kedve teljék,
Ki s be forrott nála a vendég,
Csodáltak, dicsérték mind fennen ;
De egy dolog bántotta szörnyen.
A birtoka kellő közepén —
Nagy mocsár terült el feketén.
Undok békák, kigyók tanyája,
Mérget lehelt gyilkos párája,
Messze került ember, állat ;
De ha koromsötétség támadt,
Péjjel a bolygó lidérczűzek
Gonosz, csalárd játékot űztek
S sok jámbor útast törbe csaltak.
„Ez így tovább mégse maradhat!“
A nagy úr egy nap így határoz
S tudósokat hívot magához,
Tanácsukat kikérve szépen.
És az első szóla ekképen :
„Uram, add el egész jószágod,
Eredj el és éld oszd világod!“

Megszólat a másik: „Kár volna!
Elég szép s dús a többi róna.
Falaztasd körül a mocsarat
S szabadítsd meg e gondtól magad!“
„Csapoltasd le!“ — szólt a harmadik —
„S meglásd, hol most a romlás lakik,
Illatos, dús tenyészet virúl
S a késő nemzedék ajkírúl
Magasztalva hangzik nagy neved :
Munkád kettős jutalmát nyered !“

Ha bánt bennünket olykor-olykor,
Hogy embertársunk léha, botor,
Hogy rút tévelygés tartja fogva, —
Ne hagyjuk a faképnél nyomba',
Se ne rekeszszük el magunktól,
Hanem tanúlva tudásunktól:
Világosítsuk fel elméjét,
Így nyeri lelkünk legszebb béréit,
Ha a tudatlanságot irtod,
A jók seregét szaporítod,
Szolgálod hazád és istened
S örökre áldott lesz a neved.

Albert József.

Hamis jelszavak.

Kedves Atyámfiak, Testvérek, figyelmezzetek pár perczig az én szavaimra, hosszadalmas nem leszek, de el kell mondanom, a mit nektek szántam.

Messze földről jöttünk, a szívünk hozott, mert szeretjük az Úrnak népét, a mi véreinket. S mert szeretjük, megosztjuk vele, a mit nekünk az Isten adott. Aranyunk, ezüstünk pedig nem lévén, azt adunk, a mink van.

Figyeljük, kutatjuk az életet, munkálkodunk is annak nemesítésén, fáradunk boldogításán. Ez a mi Istentől adott hivatásunk. E hivatásunkat teljesíteni jöttünk ide ti közétek is, e hivatásom teljesítése késztt itt is, most is, ti előttetek is szót emelnem.

Figyelmezzetek azért, kérlek, az én szavaimra.

Figyeljük az életet és úgy látjuk, hogy annak boldogságát mindenütt ugyanazok az okok teremtik és rontják meg.

Nem az egyes ember életének boldogságáról szólok én most, mert hiszen a hány szív, annyiféleképen érzi és megannyi másban keresi és találja a maga boldogságát, hanem szólok az általános boldogságról, a népek jólétéről, nemzedékek megelégedett, nyugalmas és békességes állapotáról, a mely, ha nincsen meg, bizony-bizony az egyes ember se örvend a maga boldogságának.

Magunk se tudjuk mért, megszoktuk a panaszt úton-útfélen nemcsak hallani, hanem ejteni is. Mindenütt sóhajtás üti meg a füleinket, hogy nem jó világot élünk, hogy nemcsak a mindennapi élet ezernyi baja-gondja szorongat, hanem az állam, az egyház, az iskola, az új szokások, nó meg a divat is mind mintha összeesküdött volna a mai kor boldogsága ellen. Nehezebb a kenyérkereset drágább az élet, többet kíván a társaságos élet. Másként, egészen másként élünk, mint éltek az apáink. Többet adunk a külsőre, a látszatra, kevesebbet a belsőre, s amennyivel több gondot fordítunk a testre, annyival kevesebb jut a lélekre. S a mit arra fordítunk, az is csak olyan tessék-lássék, sokat mutat keveset ér.

Ezért aztán az ember elégedetlen önmagával, elégedetlen övéivel, elégedetlen a viszonyokkal, a fennálló renddel és elégedetlen az egész világgal. És a szív békételenségében beállanak a zavarok és a bajok nemcsak az egyes embernél, aki néha — Uram bocsás! — könnyelműen és badarul még az életet is elveti magától, hanem beállanak a zavarok a társas életben is.

A szegény meggyűlöli a gazdagabbat, mért, hogy annak több van, a szűrös acsarkodik a gubásra s lenézi másról a posztó ruhát; a tanulatlan ember a pennaforogatóra fenekedik, s a kinek a kapanyél töri fel a tenyerét, rossz szemmel sandít azokra, akik a fejükkal keresik a kenyerüket. A tanult, az ügyes, az előrelátó, a megfontoló, a számító, a gyarapodó, az emelkedő ember mind úgy tűnik fel, mintha megannyi ellenség volna. És megterem a társadalmi baj, az osztályharcz és a fajgyűlölet, a felekezeti türelmetlenség, a fennálló rend ellen való áskálódás, a mi mind dehogy is vezet boldogságra, csak több bajt, keserűséget, nyomorúságot okoz s az elégtelenséget növeli.

Hát ezekről a bajokról akarok én most pár szót ejteni.

Megvan a baj, valóságos átok, letagadni bizony nem lehet. Hanem hát, a mint minden bajnak megvan a maga oka, megvan az orvossága is. Megvan ennek is. Lássuk meg elsőbb is az okát, aztán nézzük meg majd az orvosságát is.

Jó eleve is azonban azt mondjom én nektek, atyámfiai, az Úr Jézus szavaival, hogy őrizkedjete a hamis prófétáktól, kik hozzá-

tok jönnek juhoknak ruhájában, de belül ragadozó farkasok. Máté ev. 7, 15.

Mert bizony, higgyétek meg, jó szívvel mondom, a hamis próféták szapora szerzete az első nagy oka a mi társaságos életünk boldogtalanságának, az általános elégtelenségnek.

Ezek a népboldogítók, a kik úton-útfélen sátrat ütnek a maguk hamis portékájának, lelketlen népbolondítók. Jaj, aki az útjukra tér, boldog, elégedett bizony nem lesz soha.

Mert az elégedettség, a boldogság gyökérszáalai a szívbeli békesség talajából sarjadnak és táplálkoznak, ezek pedig azt a visszavonás, irigység, gyűlölködés konkolyával hintik be.

Méz a beszédük, de van ám fullánkja, igaz is a színe, de keserű az íze; mosolygós az arcuk, a nagy jóakarattól szinte olvadoznak, csakhogy a mosolygás a gonosz kárörvendést rejtegeti, mert a szívük álnok, hazug, gonosz.

Ezért, hogy nyomukban mindenütt visszavonás terem, gyűlölködés tüze lobban lángra s hiú vágyakozások, bűnös törekvések, kaján irigység dudvája fakad. S a hol ezek élnek, távol onnét a szeretet és a munkásság szelleme. A hol pedig munkásság és szeretet nincsen, ki keres ott még tovább is boldogságot és megelégedést?!

De meg ezek a hamis próféták hamis jelszavaikkal tönkre teszi a társas együttélés boldogságát alkotó jó egyetértést és az együtt élők között viszálykodást szítanak.

Pedig az együtt élők, ha boldogok akarnak lenni, szükség, hogy jó egyetértésben és békességben éljenek. Czivódás és perpatvar senkit nem tett még boldoggá soha.

Az ember úgy van teremtvé, hogy mások társaságában éljen. A hol pedig többen élnek együtt, nem lehet ott teljesen egy azonos minden. Egy családban is szerencse még, ha a szellem egy azonos, de már bizony a család minden egyes tagjának más meg más a természete, vágya, törekvése, szokása. Hanem azért együtt tartja, összeforrasztja őket a kölcsönös szeretet. Csak ott van baj, a hol ez az összeforrasztó szeretet hiányzik.

Így vagyunk a társadalmi életben is. A családnak csak nagyobb köre az is, a melyben minden egyes családnak, vagy hogy a nemzet egészéről szóljunk, minden egyes népfajának, nemzetiségnek, társadalmi osztálynak és felekezetnek meg vannak a maga egyéni tulajdonságai, szokásai, vágyai, természete, de azért ha gonosz bujtogatók meg nem bolygatják köztük a jó viszonyt, a békés egyetértést, meg vannak egymással szépen, mint jó szomszéd, kiki a maga portáján, a maga szokása szerint.

Ha így maradna, bizony nem is kellene panaszokat hallanunk és hallatnunk. De — sajnos — nem maradhat így. Jöttek és folyton folyvást jönnek a hamis próféták, akik a polgárok között hintik a viszálykodás magvát, szítják a gyűlölködés tüzét s fenekedésre szoktatják azokat, a kik békeességes együttélésre vannak hívatra.

Így terem aztán meg az antisemitismus, a socialismus, az ultramontanismus, a vallás faj és osztálygyűlölet megannyi átka, melyek a társadalmat szétdarabolják, az általános boldogságot tönkreteszik, de sőt kifejlődni sem engedik.

Ismeritek ti is ezeket a hamis jelszavakat, sőt talán magatok is hangoztatjátok egyikét vagy másikat. Pedig bizony nincs ezekben, sem ezek hirdetőiben egy szemernyi igazság.

Hát az mondogatják például az antisemiták, hogy minden bajnak, a mi a föld népének a vállait nyomja, a zsidók az okai. Ezért gyűlölni és üldözni kell őket.

Megvallom, atyámfiái, hogy én sohasem tudtam belátni ennek az állításnak az igazságát és ma sem ismerem el az antisemitismus jogosultságát. Mert lássátok, atyámfiái, abban, hogy mi pusztulunk, gyengülünk, legalább is annyi része van a mi élehetlenségünknek, könnyelműségünknek és ügyetlenségünknek, mint a mások élelmeségének és ügyességének. Mert tagadhatatlan, csak legyünk igazságosak, hogy más ember csak úgy használhatja ki az én gyöngeségeimet, ha van, a hol belém akaszthat s akkor vág valaki elém, ha gyorsabb, ügyesebb, törekvőbb, mint én.

Miért gyűlöljem én a zsidót, csak azért, mert zsidó. Hát igaz hogy másként gondolkodik, másként él, mint a keresztyén ember; élelmesebb, ügyesebb, körültekintőbb, számítóbb, a ki mielőtt valamibe kezd, mindent latra vet, a ki Hübele Balázs módjára nem dűl neki semminek, a ki nem csak szorgalmas, hanem bámulatosan kitartó is, a ki szívós makacssággal szembe száll az élet küzdelmeinek minden nehézségével s a míg céljához nem jut, meg nem ernyed, a ki a helyzet és a körülmények bölcs kihasználásával és ügyes alkalmazkodással igyekszik elérni azt, a miért mások inaszakasztó verejtékes munkával küzdenek, de hát mindezek a jó tulajdonságok engem nem gyűlöletre, hanem inkább arra a fájó sóhajtásra indítanak, miért nincs meg mindez, a mi népünkben is. Gyűlölet helyett tehát én inkább azt a jó tanácsot adnám a mi népünknek, a mit Jézus adott a hamis sáfárról, hogy legyünk mi is okosak, körültekintők, előrelátók, ha hogy igazán boldogulni akarunk.

Persze, könnyebb a hibát másra tolni, a baj okát másokban keresni. Könnyebb, de nem okosabb. Mi az evangyélium népe vagyunk,

ne kövessünk hamis prófétákat, ne üljünk fel hamis jelszavaknak, ne gyűlölködjünk senkivel sem csak azért, mert más faj, más nemzetiség gyermeke, más vallást követ, más szokásoknak hódol, más-ként tudja haszonra fordítani az élet kínálkozó javait és előnyeit, hanem bajaink okát tanuljuk meg első sorban magunkban keresni, boldogulásunkat nem panasz és gyűlölködés hallatásában, hanem komoly, előrelátó, becsületes, takarékos munkásságban s a szeretet gyakorlásában találunk. Másokba meg, de édes magunkban is csak a bűnt, a gonoszságot, a rosszat ítéljük meg és ítéljük el.

De míg az antisemitizmus csak egyetlen faj gyűlöletét tanítja, eddig újabban oly társadalom zavaró hamis jelszavakat is bocsátottak világgá, melyek nyomán a gyűlölet szélesebb körre is kiterjed, s bizonyosságát adja annak, hogy akkor sem tudnánk békeességben és boldogságot szülő egyetértésben és szeretetben együttélni, ha mind egy szálíg csak keresztyének élünk e világon.

Hiszen csak ~~nem~~ régiben is gazdag nagy urak, vagyonban és tekintélyben hatalmas, befolyásos emberek szövetkezve a Krisztus szolgálójának egyik részével, csaptak fel népboldogítóknak. A néppárt tetszetős, de hamis jelszavával indultak útnak ezek az urak és hínitlik a gyűlölködés magvát, felbolygatják a felekezetek békeességét, megtámadják a törvényes rendet, fenekedésre bizgatják a könnyen tántorodókat, felkorbácsolják a szenvedélyeket, s ha baj kerekedik belőle, ők szépeu kibújnak alóla s bizony csak a szegény ember bánja meg ezeknek a népboldogítóknak áltatásait is.

De hát atyámfiai, azért adta nekünk Isten az ő szent Ígését, hogy ne hamis próféták hamis jelszavai után induljunk, hanem hogy az vezessen bennünket, a ki út, igazság, és élet. Ne azt nézzük, hogy fényes, csillogó nagy urak, arany keresztes papok nagy szemforgatással s menny és pokol ígérgetésével mint csalogatnak ide vagy oda, hanem ha szavaikat halljuk, emlékezzünk meg Pál apostol ama mondasáról, melyet a galáciabeliekhez írott levelében olvassuk a hamis prófétákról és azok hamis igazságáról, hogy ha akárki, akárha a mennyei angyal hirdetne is valamit azon kívül, melyet mi hirdettünk néktek s a melyet ti vettetek legyen átok. Gal. 1, 6—9. Mert az Úr evangéliuma nem a gyűlölet, nem a visszavonás, gyűlölség, lenézés, hanem az alázatosság, a türelem és a munkás szeretet evangéliuma. A ki nem ezt hirdeti, angyalszájjal szóljon bár, ördög fajtata az.

Hát ezekre az új fajta keresztyén népboldogítókra is ráillik a Jézus mondása, az ő gyümölcsseikről ismeritek meg őket. Máté ev. 7., 16. És mi az ő munkásságuk gyümölcsse? Fel van zavarva a nép

nyugodalma, felbonlasztva a felekezetek békességés együttélése s a keresztyénségnek nagyobb dicsőségére számkivetett már a szeretet áldott szelleme még onnét is, a hol eddig szerényen meghúzódott a családok szentélyéből is.

Keresztyén társadalmat akarnak, de csak külső formák és nem a szellem teremtésével. Már pedig a hol kizárólagosság, irigység, gyűlölet, lenézés, szeretetlenség él, hírből sincsen ottan a keresztyénség áldást hintő, testvéresítő, szeretetet, békét, boldogságot lehelő szelleme.

Így aztán érthető, hogy a mióta a társadalom boldogítására a néppárt megalakult, a nép még boldogtalanabb, a társadalom békességének és elégteltségének egygyel ismét több akadályja van.

Mert attól, hogy valaki mást nem tisztel, csak egy kis lépés odáig, hogy a másét se tisztelje. A gyűlölködés szelleme olyan, mint a köd, elborít mindent úgy, hogy sem igazság, sem jog, sem méltányosság, sem belátás, sem semmiféle emberit nem látunk többé a maga tiszta valóságában.

Csak épen lelketlen bujtogatók kellenek aztán, hogy a socialismus és más egyéb új divatú társadalmi bajok dudváit végkép elfojtsák a szeretet és egyetértés, a békesség és a testvériség nemes virágait.

A mi jó népünk is megtanulta már, hiszen a rosztat mindig gyorsabban és könnyebben tanulja az ember, hogy ne a becsületes munkásság, hanem a léha könnyen meggazdagodás útján keresse boldogulását. Legfőbb vágya valami úton-módon, ha mindjárt erkölcsstelen úton is, a más vagyonába, a készbe beleülni. Aztán ha könnyű szerrel hozzá nem juthat, elégedetlenkedik és szidja átkozza a társadalmi rendet; a helyett hogy az eke nyomán, vagy a tőke mellett becsületes verejtékezéssel igyekeznék magán segíteni, hogy az Isten is megsegítse, kipanaszolja a falatot is a mások szájából s olyan úrhatnáság ördöge szállja meg, hogy ki nem ugrasztja belőle még a nevetségesség maga sem.

De ha legalább megállana a panaszkodásnál. Hanem hát nem az a legnagyobb baj, hogy kevesli a magátét, mert ez legfőlebb, ha munkára serkentené, hanem, hogy sokalja a másét, aztán elirigylis s bűnös úton is elkívánja tőle.

Pedig hát, mit törődünk a más háza füstjével. Hiszen csakis azért nem vagyunk a magunkéval megelégedve, mert fél szemünk örökké a másokéra sandít. Ha csak a magunkét figyelgetnénk, boldogabbak lennénk, mert hamar meglátnók azt, a mi előtt úgy szemet hunyunk, hogy hol és mint lehetne és kellene pótolgatnunk, hogy elégedettek lehessünk.

Így azonban persze megterem a socialismus rettenetes átka, mely a társadalom rendjét fenekestül felforgatja, mely a felebaráti szeretetet csirájában kiöli, mely örökké csak az enyém, tied kérdése körül forog, a nélkül, hogy azt meg tudná oldani.

Szeretnek arra hivatkozni, hogy a socialismus tulajdonképen a keresztyén szellem terméke, mert hiszen a keresztyénség kezdetben maga is socialistikus volt, a mint hogy tényleg olvassuk az Apostolok cselekedeteiről szóló könyvben, hogy mindenük köz vala, senki közöttük nem szűkölködött, hanem akinek valamije volt, megosztotta azzal, a ki szükségét látott. Apost. Csel. 2. r. 44—47. v. 4. r. 32—37. v.

Hát igaz, a keresztyénség maga a legnemesebb socialismus. De nem is romból ám soha, hanem csak épít folytonosan. Építi a szeretetnek, a megelégedésnek, a boldogságnak boldog hajlékait, a mi már magában az istenországga.

Hanem ennek a socialismusnak az alapja a testvériség szelleme, a szeretet, jelszava nem az, hogy a mi a tied, az az enyém is, hanem az, hogy a mi az enyém, az a tied is.

A mai socialismusban az ember irigye, ellensége embertársának, a keresztyénségben pedig testvére. A mai socialismust jobbára féltelen vágyak, a kapzsiság, a dologtalan ingyenélés, a könnyen meggazdagodás szelleme teremtette meg, a keresztyénség socialismusát meg a szeretet. Ma mindenki csak kapni, harácsolni szeretne, a keresztyénség meg csak adni, segíteni akar és tud mindenkor. Ma azt a hazug jelszót, hangoztatják, hogy a kevés gazdag oka annak, hogy oly sok a szegény, pedig a keresztyénség beszéli az igazságot, amikor azt mondja, hogy a szegénységnek oka nem a mások gazdagsága, hanem a munkátlanság, a takarékoság hiánya, az élhetetlenség, a könnyen élés, a divatos szokások, majmolás, és vallástalanság terjedése és ezzel az erkölcs pusztulása és még ezernyi új divatos betegség, a melyeket a mi apáink, a boldogok, még nem ismertek. S akik közülök ismerték, bizony csak úgy pusztultak, szegényedtek, mint mi ma, valamint hogy a kik ma is Isten nevében és Isten akarata szerint élnek és munkálkodnak, csak úgy boldogúlnak, mint annak előtte a mi apáink.

A népek boldogságának és boldogtalanságának mindig azonos okai vannak.

Nem jelszavak, nem jelvények, nem külsőségek, hanem a szellem ilyen, vagy amolyan volta a társadalom boldogságának vagy elégtelenségének alapja.

Ha mind egy szálíg keresztyének volnánk is ezen a világon, ne

hígyjétek atyámfiái, hogy már feltétlenül boldogabbak és elégtelb-
bek is volnánk, mert ehez nem az kell, hogy csak ajkainkon hordoz-
zuk a Jézus Krisztus nevét, hanem hogy ugyanaz a szellem lakozzék
bennünk mindnyájunkban, a mely volt a Jézus Krisztusban. Nem
törődött ő a társadalom fennálló rendjével, nem panaszkodott, hogy
még csak a fejét se volt hova lehajtania, mert tudta, hogy az Úr
gondot visel, hanem csak a bűnt kerülte és útálta, a gonoszt gyű-
lölte és csak a szeretetet gyakorolta.

Ha mi is ebben a szellemben élünk, akkor Atyámfiái nem kell
nekünk sem antisemitizmus, sem néppárti ultramontanizmus, sem
sociálizmus, sem az ismusoknak akármely más átkozott fajzata, mégis
boldog lesz majd a társadalom, elégedett a szív, békességes az együtt élés.

Az evangélium békés és munkás szellemének, az igazi keresz-
tyén szeretetnek a hiánya az oka minden bajnak, e szellem új életre
ébredése az orvossága minden betegségnek.

Éljünk csak az evangélium szellemében, járjunk csak a folyto-
nosan munkás, soha nem lankadó szeretetben, akkor boldog lesz a
társadalom és benne minden egyes ember.

Erre segítsen el a mi jó Istenünk!

RAFFAY SÁNDOR.

Az egyházi élet köréből.

A „**Jó Pásztor**“ jelen számát a kiadóhivatal ismét több
ezer példányban küldözi széjjel, hogy prot. híveink a téli hosszú
estéken olvashassák és megismerhessék. Kérjük az igen tisztelt
lelkész és tanár urakat, hogy lapunkat, a mely igazi keresztyén
célokat szolgál, terjeszteni s híveiknek ajánlani szíveskedjenek.
A szerkesztő is, a munkatársak sora is, a kiadó is, haszonra
nem számítva, önzetlenül fogott a vállalatba, pusztán azért, hogy
Isten ígéje e kis lapocska által is prédikáltassék a szegények-
nek. Bizalommal fordulunk tehát szeretett hitrokonainkhoz, tá-
mogassanak nehéz munkánkban. A lap árát a lehető legolcsóbbra
szabtuk. Egy évre két koronáért, félévre egy korona húsz fil-
lérért a szegény napszámos is megszerezheti. A lap ára a kiadó-
hivatalhoz (Balassa-Gyarmat), vagy a szerkesztőhöz (Pozsony,
theol. akadémia) küldhető. Mutatványszámokat a kiadóhivatal
kívánatra készségesen küld és gyűjtőknek hét előfizető után egy

példány ingyen jár. Olvasóinkat is kérjük, legyen szíves kiki legalább egy előfizetőt szerezni a «Jó Pásztor» számára. Az előfizetők számának gyarapodása a lap tartalmának gazdagodásával s terjedelmének megnövekedésével jár.

A komáromi ünnep. Múlt évi december hó 17-én advent harmadik vasárnapján szentelte fel dr. Baltik Frigyes dunáninzeni ev. püspökünk a komáromi megújított teplotot, a tornyot és harangokat. A szép ünnepségen az érdeklődők nagy köre vett részt. Jelen volt a testvér ev. ref. egyház község élén, Antal Gábor püspök és Konkoly Thege Béla főgondnok, a politikai hatóságok, élükön Sárközy Aurél főispán, Ghyczy Dénes alispán, Domány polgármester, Tuba János, orsz. képviselő, Pulay Géza törvényszéki elnök, Vásárhelyi Domokos, a zsidó hitközség elnöke, a helyörség tisztikara és a város, meg a vidék értelmisége. A gyülekezet szíves meghívása folytán résztvettek az ünnepségen a theol. akadémia tanárai közül dr. Masznyik Endre, Stromp László, Kovács Sándor és Hornyánszky Aladár. Az istentisztelet d.-e. 10 órakor kezdődött, a felavató beszédet dr. Baltik Frigyes püspök mondta, az ünnepi prédikációt Jánosy Lajos, helybeli lelkész, az oltári szolgálatot Stromp László végezte, az Úr szent vacsoráját pedig Helsing Lajos fehérkomáromi esperes szolgáltatta ki. Az istentisztelet után díszközgyűlés következett a tanácsteremben. Dr. Nagy Vilmos kir. közjegyző, felügyelő a gyülekezet nevében köszönetet mondott a kerület püspökének, a megye esperesének s mindazoknak, a kiknek a templom építésében akár adakozással, akár munkával részök volt. Végül indítványozta, hogy a közgyűlés a theol. akadémia megjelent tanárait, *dr. Masznyik Endrét, Stromp Lászlót, Kovács Sándort, Hornyánszky Aladárt* az egyház iránt állandóan tanúsított szeretetök elismeréséül válasza meg tiszteletbeli presbyterekké. Az indítványt egyhangúlag elfogadták s az új presbyterek nyomban letették az esküt. Nevökben dr. Masznyik Endre köszönte meg a kitüntetést és fogadott igaz szeretetet a komáromi egyháznak. A közebeden, valamint dr. Nagy Vilmos egyházfelügyelő megelőző napi estélyén számos felköszöntő hangzott el, a mi örvendetes bizonyosága annak, hogy komáromi kis küzdő egyházunk általános szeretet tárgya.

A katonai kincstártól ajándékba kapott ágyúérczből három harangot öntött a Seltenhofer Frigyes soproni harangöntő cég. A legnagyobbinak felirata «*Erős várunk nekünk az Isten*», a középsőé «*Krisztus az én életem*», a harmadiké «*Jövel Szentlélek Úristen!*» Hangjuk nagyon szép. A szép ünnep lezajlása után s kedves em-

lékeinek hatása alatt tiszta szívből kívánjuk, hogy virrasszon a kegyelemnek Istene sok ily szép napot a kis komáromi gyülekezetre! Legyen az új templom enyhülése a szenvedőknek, felvilágosítója a tévelygőknek s Krisztushoz vezető útja minden sóvárgó léleknek.

Jótekonyság. Özv. Badiny Sámuelné urnő besztercebányai hitrokonunk 200 korona alapítványt tett a Theologusok Otthona javára, boldogult rokona, néhai Halassy Gyula emlékére. A Mindentudó, a ki a szíveket vizsgálja és ismeri minden tettnek igazi rugóját, adja áldását e nemeslelkű adakozóra és gyümölcsöztesse gazdagon adományát szent országa szolgálatában!

Egy tiszteletdíj története. Hegedűs Sándorné, a kereskedelmi miniszter neje, közéletünk egyik áldott jótekonyságú alakja egy cikket írt a Pesti Naplóba a magyar ipar pártolásáról. Mint igazi feleség még ebben is segítségére akart lenni urának. A meleg hangú cikknek váratlanul nagyon szép visszhangja támadt. Egy felvidéki gyáros ezer forintot küldött a szerkesztőségbe a lelkes író számára tiszteletdíjúl. Hegedűsné ez összeget, a mit munkás módra keresett, különböző jótekonny egyesületek közt osztotta szét. Az Isten áldása kísérje a nemes lelkű keresztyén nőt, a ki a családi élet örömei és gondjai mellett ráér arra is, hogy éhezőket tápláljon, szegényeket vigasztaljon!

Vízkereszt Szenden. A fehér-komáromi ev. egyházmegye egyik legkisebb egyházának mozgalmas vízkereszti ünnepe volt az idén. A kis egyház meghívta e napra kebelébe az egyetemes theol. akadémia tanárait istentisztelet és felolvasás tartására. A ritka alkalomra Szendre gyűlt a járás színe-java, hogy az ünnepségen részt vegyen, élén Konkoly Thege Lajos főszolgabíró, dr. Thaly Ferencz orsz.-gy. képviselő, Strausz József, Ghyczy Elemér földbirtokosok, a testvér ref. egyház és a szomszédos községek képviselői. A vízkereszti istentiszteleten Stroup László végezte az oltári szolgálatot, s Kovács Sándor prédikált. Délután dr. Masznyik Endre *«Vízkereszti Történetek»*, Raffay Sándor pedig *«Hamis Jelszavak»* címen tartott felolvasást, nagy hatással. (Mai számunk mind a két felolvasást közli). A vasárnapi istentiszteleten dr. Masznyik Endre prédikált. A vízkereszt délutáni felolvasások alkalmával 31 korona 44 fillér gyűlt

be a Theologusok Otthona javára, a mi a számban csekély gyülekezet rendkívüli áldozatkészségéről tanuskodik. A vendégeket az egyház és vezetői, valamint az egész község és járás magyaros vendégszeretettel fogadták. A felolvasók azon meggyőződéssel távoztak, hogy egy erős hitű, áldozni tudó s mintaszerűen vezetett egyházat ismertek meg, a kinek papja, Heting Lajos, fehér-komáromi esperes az Úrnak tetsző néppé neveli nyáját. Óhajtjuk, hogy e napok érzületes hatása állandó maradjon e kis gyülekezeten s az ünnepség minden egyes résztvevőjén! A távozók a viszontlátás reményével búcsúztak.

Luther hitvallása magyar nyelven. Dr. Baltik Frigyes püspökünk megbízta dr. Masznyik Endrét, hogy a schmalkaldi cikketek, egyházunk egyik legszebb hitvallási iratát fordítsa magyarra. Egyetlen hitvallásunk sem lehelli annyira Luther törhetetlen evangéliumi szellemét, mint épen a schmalkaldi hitvallás. Joggal nevezhetjük ezért *Luther hitvallásának*. A fordítás már elkészült, még pedig gazdag történelmi és tárgyi magyarázattal, hogy igazi népkönyv váljék belőle. A könyvet a dunáninneri kerület fogja kiadni. A fáradhatatlan püspököt örömmel üdvözljük az irodalmi téren s kívánjuk, vajha többi hitvallásaink is méltó fordításban s tájékoztató magyarázatokkal jelenhetnének meg!

Két püspök családja. Krman Lajos, alsó-bodonyi lelkész eljegyezte Baltik Márhát, dr. Baltik Frigyes leányát, dr. Farkas Elemér orvos pedig jegyet váltott Szász Margittal, Szász Károly püspöknek s veterán költőnknek leányával. A két püspök családi örömében minden protestáns ember meleg szívvel részt vesz.

Az Imádságos Könyvre és a Protestáns Estékre e helyen is felhívjuk olvasóink figyelmét.

Szerkesztői izenet.

A szerkesztő e helyen meleg köszönetet mond mindazoknak, a kik az újév alkalmán jó kívánataikkal fölkeresték s barátságos üdvözlésüket tiszta szívből viszonozza.

Az Evang. Theologusok Otthona kiadásában megjelent és kapható (Pozsony, Konvent-u. 13.)

„Kis Énekeskönyv”

A keresztyén hívek lelki épülésére régi és újabb szerzők műveiből szerkesztette **Kovács Sándor**.

A magyar prot. énekköltészet virágainak gyűjteménye ez a könyv. A reformáció korától kezdve napjainkig minden korszak költői megvannak benne. Magános áhítatosságra, iskoláknak és gyülekezeteknek egyiránt ajánlható. A 12 íves szép tiszta nyomású könyv ára csinos kötésben 1 kor. 50 fillér, angolvászon kötésben 4 korona. Nagyobb megrendelésnél kedvezmény jár.

Protestáns Esték ^{II.} füzete.

TARTALOM:

<i>A monotheismus a görögök-nél és izraelieknél</i>	<i>Pukánszky Bélától.</i>
<i>A fejedelemszony udvara</i>	<i>Kovács Sándortól.</i>
<i>A női kéz</i>	<i>Hegedűs Istvántól.</i>
<i>Sokrates</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Versek</i>	<i>Szabolcska Mihálytól.</i>
<i>A provencai troubadourok</i>	<i>Albert Józseftől.</i>
<i>Jean Paul a leánynevelésről</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>
<i>Az evangelium Japánban</i>	<i>Pröhle Vilmostól.</i>
<i>A munkáskérdés és a socialis reformok</i>	<i>Schulpe Györgytől.</i>
<i>Költözés más világba</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Carlyle Tamás.</i>	<i>Jónás Jánostól.</i>
<i>A halotthamvasztás keresztyén álláspontról.</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>

A vaskos 20 nyomtatott íves mű ára 2 korona, díszes angolvászon kötésben 3 korona.

A megrendelések a **Balassa-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársasághoz** vagy **Kovács Sándor** theol. tanár úrhoz Pozsonyba intézendők

Legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándék

KOVÁCS SÁNDOR

IMAKÖNYVE

az evangéliom népe számára.

Az egyházi irodalomban egyedül áll tartalmával, díszes kiállításával és olcsóságával.

A protestáns imádságok gyöngyeinek gyűjteménye. Az egyházi lapok szerint igazi hézagpótló mű, a minék egy prot. családból sem volna szabad hiányoznia.

A B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaságnál

s minden könyvárusnál kapható.

- Csinos keménykötésben 1 k. — fill
Díszes angolvászon kötésben, arany metszettel, finom minister papíron, csattal 3 k. — fill
Elefántcsont utánzat, vagy díszes bőrkötésben arany metszettel pergament papíron díszes csattal 5 k. — fill

Lelkész vagy tanító uraknak két havi lezámlásra bizományba is ad imádságos könyveket

a B.-Gyarmati Könyvnyomda
Részvénytársaság.